

วิธีดำเนินการวิจัยและการรวบรวมข้อมูล

วิธีดำเนินการวิจัยที่เสนอในบทนี้ ประกอบด้วยวัตถุประสงค์ของการวิจัย สมมติฐานการวิจัย ประชากรในการวิจัย วิธีการเลือกกลุ่มตัวอย่าง เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย การสร้างเครื่องมือ การเก็บรวบรวมข้อมูล การวิเคราะห์ข้อมูลและสถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูลดังต่อไปนี้

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาความคิดเห็นของผู้บริหารการศึกษาและข้าราชการที่รับผิดชอบการจัดการศึกษาเกี่ยวกับโครงสร้างการบริหารการศึกษาระดับจังหวัดในปัจจุบันและที่ควรจะเป็นในอนาคต
2. เพื่อศึกษาปัญหาและอุปสรรคเกี่ยวกับโครงสร้างการบริหารการศึกษาระดับจังหวัด ตามความคิดเห็นของผู้บริหารการศึกษาและข้าราชการที่รับผิดชอบการจัดการศึกษาในจังหวัด
3. เพื่อเปรียบเทียบความคิดเห็นของกลุ่มผู้บริหารการศึกษากับกลุ่มข้าราชการที่รับผิดชอบการจัดการศึกษาที่มีต่อโครงสร้างการบริหารการศึกษาระดับจังหวัด

สมมติฐานในการวิจัย

ความคิดเห็นของผู้บริหารการศึกษาและข้าราชการที่รับผิดชอบการจัดการศึกษาในภาคใต้เกี่ยวกับโครงสร้างการบริหารการศึกษาระดับจังหวัดไม่แตกต่างกัน

ประชากรในการวิจัย

ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ประกอบด้วยผู้บริหารการศึกษาและข้าราชการที่รับผิดชอบการจัดการศึกษาในจังหวัดภาคใต้ รวม 14 จังหวัด 123 อำเภอ ดังนี้

1. กลุ่มผู้บริหารการศึกษาแบ่งออกเป็น 2 พวกคือ

ก) ผู้บริหารการศึกษาในสถานศึกษาได้แก่

1) ผู้บริหารการศึกษาสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ จำนวน	4337 คน
2) ผู้บริหารการศึกษาสังกัดเทศบาล จำนวน	102 คน
3) ผู้บริหารการศึกษาสังกัดกรมสามัญศึกษา จำนวน	233 คน
4) ผู้บริหารการศึกษาสังกัดกรมอาชีวศึกษา จำนวน	30 คน
5) ผู้บริหารการศึกษาสังกัดกรมการฝึกหัดครู จำนวน	5 คน
6) ผู้บริหารการศึกษาสังกัดกรมพลศึกษา จำนวน	3 คน
7) ผู้บริหารการศึกษาสังกัดวิทยาลัยเทคโนโลยีและอาชีวศึกษา จำนวน	2 คน
รวม	4712 คน

ข) ผู้บริหารศึกษานอกสถานศึกษาได้แก่

1) ศึกษาธิการจังหวัด จำนวน	14 คน
2) ผู้อำนวยการการประถมศึกษาจังหวัด จำนวน	14 คน
3) ศึกษาธิการอำเภอ จำนวน	123 คน
4) หัวหน้าการประถมศึกษาอำเภอ/กิ่งอำเภอ จำนวน	123 คน
5) หัวหน้ากอง/ฝ่ายการศึกษาเทศบาล จำนวน	25 คน
6) หัวหน้าศูนย์การศึกษานอกโรงเรียนจังหวัด จำนวน	9 คน
รวม	308 คน

รวมผู้บริหารการศึกษาในสถานศึกษาและนอกสถานศึกษา จำนวน 5020 คน

2. กลุ่มข้าราชการที่รับผิดชอบการจัดการศึกษาได้แก่

1) ผู้ว่าราชการจังหวัด จำนวน	14 คน
2) รองผู้ว่าราชการจังหวัด จำนวน	14 คน
3) นายอำเภอ จำนวน	123 คน
4) ปลัดเทศบาล จำนวน	25 คน
	รวม 176 คน
รวมประชากรทั้งสิ้น	5196 คน

วิธีการเลือกกลุ่มตัวอย่าง

เนื่องจากการวิจัยครั้งนี้เป็นการศึกษาความคิดเห็นของผู้บริหารการศึกษาและข้าราชการที่รับผิดชอบการจัดการศึกษาซึ่งเป็นประชากรจำนวนมาก ไม่สามารถทำการวิจัยโดยใช้ประชากรทั้งหมดได้ ผู้วิจัยจึงทำการสุ่มตัวอย่างโดยสุ่มตัวอย่างแบบหลายขั้นตอน (Multi-stage Sampling) ดังนี้

ขั้นตอนที่ 1 สุ่มตัวอย่างประชากรโดยใช้สูตรของโรเบิร์ต วี. เกรซี และคาร์ล คัมบลิว.มอร์แกน (Robert V. Krejcie and Daryle W. Morgan) ดังนี้

1. กลุ่มผู้บริหารการศึกษาในสถานศึกษา จำนวน 4712 คน ใ้กลุ่มตัวอย่างประชากร จำนวน 355 คน

2. กลุ่มผู้บริหารการศึกษานอกสถานศึกษา จำนวน 308 คน ใ้กลุ่มตัวอย่างประชากร จำนวน 169 คน

3. กลุ่มข้าราชการที่รับผิดชอบการจัดการศึกษา จำนวน 176 คน ใ้กลุ่มตัวอย่างประชากร จำนวน 118 คน

ขั้นตอนที่ 2 นำตัวอย่างประชากรที่ได้ขึ้นไปคำนวณเทียบอัตราส่วนกับประชากรในแต่ละกลุ่มย่อยดังในตารางที่ 1

ตารางที่ 1

แสดงจำนวนประชากรและกลุ่มตัวอย่างประชากรผู้บริหารการศึกษาและข้าราชการที่
รับผิดชอบการจัดการศึกษา

ลำดับ ที่	กลุ่มย่อย	จำนวน ประชากร	ตัวอย่าง ประชากร
<u>กลุ่มผู้บริหารการศึกษาในสถานศึกษา</u>		<u>4712</u>	<u>355</u>
1	ผู้บริหารการศึกษาสังกัด ส.ป.ช.	4337	325
2	ผู้บริหารการศึกษาสังกัดเทศบาล	102	8
3	ผู้บริหารการศึกษาสังกัดกรมสามัญศึกษา	233	17
4	ผู้บริหารการศึกษาสังกัดกรมอาชีวศึกษา	30	2
5	ผู้บริหารการศึกษาสังกัดกรมการฝึกหัดครู	5	1
6	ผู้บริหารการศึกษาสังกัดกรมพลศึกษา	3	1
7	ผู้บริหารการศึกษาสังกัดวิทยาลัยเทคโนโลยีฯ	2	1
<u>กลุ่มผู้บริหารศึกษานอกสถานศึกษา</u>		<u>308</u>	<u>169</u>
1	ศึกษาธิการจังหวัด	14	8
2	ผู้อำนวยการการประถมศึกษาจังหวัด	14	8
3	ศึกษาธิการอำเภอ	123	67
4	หัวหน้าการประถมศึกษาอำเภอ/กิ่งอำเภอ	123	67
5	หัวหน้าศูนย์ศึกษานอกโรงเรียนจังหวัด	9	5
6	หัวหน้ากอง/ฝ่ายการศึกษาเทศบาล	25	14
<u>กลุ่มข้าราชการที่รับผิดชอบการจัดการศึกษา</u>		<u>176</u>	<u>118</u>
1	ผู้ว่าราชการจังหวัด	14	9
2	รองผู้ว่าราชการจังหวัด	14	9
3	นายอำเภอ	123	83
4	ปลัดเทศบาล	25	17
รวม		5196	642

ขั้นตอนที่ 3 สำหรับกลุ่มตัวอย่างประชากรกลุ่มย่อยได้แก่ นายอำเภอ
ศึกษาธิการอำเภอ หัวหน้าการประถมศึกษาอำเภอ/กิ่งอำเภอ ปลัดเทศบาล ผู้บริหาร
การศึกษาในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ สังกัด
เทศบาล สังกัดกรมสามัญศึกษา ใช้วิธีการเลือกกลุ่มตัวอย่างประชากรโดยวิธีการเทียบ
อัตราส่วนกับประชากรแต่ละกลุ่มที่มีในแต่ละจังหวัด แต่ละอำเภอ เพื่อให้กลุ่มตัวอย่าง
ประชากรกระจายไปทุกอำเภอในจังหวัดภาคใต้ ดังในตารางที่ 2

ตารางที่ 2

แสดง จำนวนประชากรและตัวอย่างประชากรแต่ละกลุ่มในแต่ละจังหวัด จากการเทียบอัตราส่วนแล้ว

ที่	จังหวัด	นายอำเภอ		ศึกษาธิการอำเภอ		หัวหน้าการประ- ถมศึกษาอำเภอ		ปลัดเทศบาล		ผู้บริหารในสถานศึกษา สังกัด					
		ประชากร	ตัวอย่าง ประชากร	ประชากร	ตัวอย่าง ประชากร	ประชากร	ตัวอย่าง ประชากร	ประชากร	ตัวอย่าง ประชากร	ส.ป.ช.		กรมสามัญศึกษา		เทศบาล	
										ประชากร	ตัวอย่าง ประชากร	ประชากร	ตัวอย่าง ประชากร	ประชากร	ตัวอย่าง ประชากร
1	ยะลา	6	4	6	3	6	3	2	1	211	16	10	1	12	1
2	ปัตตานี	11	7	11	6	11	6	2	2	343	25	17	1	11	1
3	นราธิวาส	11	7	11	6	11	6	2	1	349	26	15	1	10	1
4	สตูล	6	4	6	3	6	3	1	1	160	12	7	1	4	-
5	สงขลา	12	8	12	7	12	77	3	2	477	35	25	2	10	1
6	พัทลุง	7	5	7	4	7	4	1	1	256	20	21	1	3	-
7	นครศรีธรรมราช	16	12	16	9	16	9	3	2	796	59	39	2	19	2
8	สุราษฎร์ธานี	18	12	18	10	18	10	2	2	562	42	27	2	8	1
9	ชุมพร	8	5	8	4	8	4	2	1	295	22	16	1	2	-
10	ภูเก็ต	3	2	3	2	3	2	1	-	57	5	5	1	5	-
11	กระบี่	6	4	6	3	6	3	1	1	230	17	11	1	3	-
12	ตรัง	7	5	7	4	7	4	2	1	330	25	14	1	9	1
13	พังงา	8	5	8	4	8	4	2	1	181	14	12	1	4	-
14	ระนอง	4	3	4	2	4	2	1	1	90	7	6	1	2	-
รวม		123	83	123	67	123	67	25	17	4337	325	225	17	102	8

ขั้นตอนที่ 4 กลุ่มประชากรตัวอย่างที่ทำการสุ่มครั้งสุดท้าย ได้สุ่มโดยตัวอย่างแบบง่าย (Simple Random Sampling)

ดังนั้น กลุ่มตัวอย่างประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้มี 2 กลุ่มคือ

1. กลุ่มผู้บริหารการศึกษา จำนวน	524	คน
2. กลุ่มข้าราชการที่รับผิดชอบการจัดการศึกษา	118	คน
รวมทั้งสิ้น	642	คน

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยเป็นแบบสอบถาม (Questionnaire)

มี 1 ชุด แบ่งออกเป็น 3 ตอนคือ

- ตอนที่ 1 ข้อมูลเกี่ยวกับสถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม
 ตอนที่ 2 ความคิดเห็นเกี่ยวกับโครงสร้างการบริหารการศึกษา
 ในระดับจังหวัดปัจจุบันและที่ควรจะเป็นในอนาคต
 ตอนที่ 3 ปัญหา อุปสรรคและข้อเสนอแนะเกี่ยวกับโครงสร้าง
 การบริหารศึกษาระดับจังหวัด

ในการจัดรูปแบบของแบบสอบถามกำหนดไว้ดังนี้

ตอนที่ 1 ข้อมูลเกี่ยวกับสถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม

แบบสอบถามนี้มีลักษณะเป็นแบบเลือกตอบ (Check - list) สอบถามเกี่ยวกับ เพศ อายุ คุณวุฒิทางการศึกษา ตำแหน่ง อายุราชการ และอายุราชการในตำแหน่งปัจจุบัน

ตอนที่ 2 ความคิดเห็นเกี่ยวกับโครงสร้างการบริหารการศึกษาในระดับจังหวัดในปัจจุบันและที่ควรจะเป็นในอนาคต

ลักษณะของแบบสอบถามเป็นแบบมาตราส่วนประเมินค่า (Rating-Scale) มี 5 ตัวเลือกคือ

- 5 หมายถึง เห็นค้ำวมากที่สุด
- 4 หมายถึง เห็นค้ำวมาก
- 3 หมายถึง เห็นค้ำวปานกลาง
- 2 หมายถึง เห็นค้ำวน้อย
- 1 หมายถึง เห็นค้ำวน้อยที่สุด

ทั้งนี้ ให้ผู้ตอบแบบสอบถามทำเครื่องหมายเลือกเพียงข้อละ 1 เครื่องหมาย แบบสอบถามนี้มีจำนวน 62 ข้อ สอบถามโครงสร้างการบริหารการศึกษาระดับจังหวัด ในปัจจุบันและอนาคตดังนี้

โครงสร้างการบริหารการศึกษาระดับจังหวัดในปัจจุบัน

1. การแบ่งหน่วยงานทางการศึกษาระดับจังหวัดในปัจจุบันมีจำนวน 17 ข้อ (ข้อ 1 - 17) คิดเป็นร้อยละ 27.41
2. อำนาจหน้าที่ของหน่วยงานทางการศึกษาระดับจังหวัดในปัจจุบันมีจำนวน 12 ข้อ (ข้อ 18 - 29) คิดเป็นร้อยละ 19.35
3. ความสัมพันธ์ของหน่วยงานทางการศึกษาระดับจังหวัดในปัจจุบันมีจำนวน 8 ข้อ (ข้อ 30 - 37) คิดเป็นร้อยละ 12.90

โครงสร้างการบริหารการศึกษาระดับจังหวัดที่ควรจะเป็นในอนาคต

1. การแบ่งหน่วยงานทางการศึกษาระดับจังหวัดในอนาคตมีจำนวน 5 ข้อ (ข้อ 38 - 42) คิดเป็นร้อยละ 8.06
2. อำนาจหน้าที่ของหน่วยงานทางการศึกษาระดับจังหวัดในอนาคตมีจำนวน 11 ข้อ (ข้อ 43 - 53) คิดเป็นร้อยละ 17.74
3. ความสัมพันธ์ของหน่วยงานทางการศึกษาระดับจังหวัดในอนาคตมีจำนวน 9 ข้อ (ข้อ 54 - 62) คิดเป็นร้อยละ 14.51

ตอนที่ 3 ข้อมูลเกี่ยวกับปัญหา อุปสรรค และข้อเสนอแนะเกี่ยวกับ
โครงสร้างการบริหารการศึกษาระดับจังหวัด

ลักษณะแบบสอบถามเป็นแบบปลายเปิด (Open - ended Form)
มีคำถาม 3 ข้อ ให้ผู้ตอบแบบสอบถามได้ตอบตามความคิดเห็นของตนเอง

การสร้างเครื่องมือ

การสร้างเครื่องมือสำหรับการวิจัยนี้ได้ดำเนินการเป็นขั้นตอนดังนี้

1. ศึกษาจากหนังสือ เอกสาร และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องมาเป็นหลักในการ
สร้างแบบสอบถาม
2. เขียนข้อกระทง (Item) ของแบบสอบถามตามคำนิยามของโครง -
สร้างการบริหารการศึกษาและยึดหลักการที่เกี่ยวข้องกับการจัดโครงสร้างการบริหารการ
ศึกษาเป็นกรอบแนวความคิดในการเขียน
3. นำแบบสอบถามที่สร้างขึ้นปรึกษารื้อกับอาจารย์ที่ปรึกษา แล้วนำไปให้
ผู้ทรงคุณวุฒิจำนวน 6 ท่าน พิจารณาตัดสินความตรง (Validity) ตามเนื้อหา
และโครงสร้าง ตลอดจนความเป็นไปได้ของแบบสอบถามในแง่ของการวิจัย
4. ปรับปรุงข้อคำถามของแบบสอบถาม ตามคำแนะนำของผู้ทรงคุณวุฒิ และ
นำไปปรึกษารื้อกับอาจารย์ที่ปรึกษาแล้วจึงนำแบบสอบถามฉบับสมบูรณ์ไปใช้กับตัวอย่าง
ประชากรในการวิจัย

การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยได้ดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลตามลำดับดังนี้

1. ขอนหนังสือมาจากหัวหน้าภาควิชาบริหารการศึกษา คณะครุศาสตร์
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ถึงผู้บริหารการศึกษาและข้าราชการที่รับผิดชอบการจัดการศึกษา
ในแต่ละจังหวัด เพื่อขอความร่วมมือในการตอบแบบสอบถาม

2. ส่งแบบสอบถามพร้อมด้วยหนังสือให้ผู้ตอบแบบสอบถามทางไปรษณีย์ และขอรับคืนทางไปรษณีย์

3. หลังจากส่งแบบสอบถามไปแล้วประมาณ 20 วัน จึงได้ติดต่อหน่วยงานไปยังผู้บริหารการศึกษาและข้าราชการที่รับผิดชอบการจัดการศึกษาที่ยังมิได้ส่งแบบสอบถามคืน

ได้ส่งแบบสอบถามไปยังกลุ่มตัวอย่างประชากรที่ใช้ในการวิจัย จำนวน 642 ฉบับ ได้รับคืนและเป็นแบบสอบถามที่สมบูรณ์ใช้ในการวิจัยได้ จำนวน 472 ฉบับ คิดเป็นร้อยละ 73.52 ดังในตารางที่ 3

ตารางที่ 3

แสดงจำนวนแบบสอบถามที่ส่งไปและได้รับคืนจำแนกตามกลุ่มตัวอย่างประชากร

ลำดับ ที่	กลุ่มตัวอย่างประชากร	จำนวนแบบสอบถาม		
		ส่งไป	ได้รับคืน	ร้อยละ
	<u>กลุ่มผู้บริหารการศึกษา</u>	<u>524</u>	<u>397</u>	<u>75.76</u>
1	ผู้บริหารการศึกษาสังกัด ส.ป.ช.	325	244	75.07
2	ผู้บริหารการศึกษาสังกัดเทศบาล	8	8	100.00
3	ผู้บริหารการศึกษาสังกัดกรมสามัญศึกษา	17	10	58.82
4	ผู้บริหารการศึกษาสังกัดกรมอาชีวศึกษา	2	2	100.00
5	ผู้บริหารการศึกษาสังกัดกรมการฝึกหัดครู	1	1	100.00
6	ผู้บริหารการศึกษาสังกัดกรมพลศึกษา	1	1	100.00
7	ผู้บริหารการศึกษาสังกัดวิทยาลัยเทคโนโลยีฯ	1	-	-
8	ศึกษาธิการจังหวัด	8	8	100.00
9	ผู้อำนวยการการประถมศึกษาจังหวัด	8	8	100.00
10	ศึกษาธิการอำเภอ	67	54	80.59
11	หัวหน้าการประถมศึกษาอำเภอ/กิ่งอำเภอ	67	45	67.16
12	หัวหน้าศูนย์การศึกษาฯนอกโรงเรียนจังหวัด	5	3	60.00
13	หัวหน้ากอง/ฝ่ายการศึกษาเทศบาล	14	13	92.85
	<u>กลุ่มข้าราชการที่รับผิดชอบการจัดการศึกษา</u>	<u>118</u>	<u>75</u>	<u>63.55</u>
1	ผู้ว่าราชการจังหวัด	9	4	44.44
2	รองผู้ว่าราชการจังหวัด	9	3	33.33
3	นายอำเภอ	83	56	67.46
4	ปลัดเทศบาล	17	12	70.58
	รวม	642	472	73.52

การวิเคราะห์ข้อมูล

เมื่อผู้วิจัยได้รับแบบสอบถามคืนแล้ว

1. ตรวจสอบแบบสอบถามที่ได้รับคืนดูว่า ผู้ตอบตอบคำถามทุกข้อในแต่ละตอนหรือไม่ ถ้าแต่ละตอนตอบครบถ้วนก็นำมาใช้ในการวิจัย ถ้าตอบไม่ครบถ้วนในแต่ละตอน จะไม่นำมาใช้ในการวิจัย เพราะถือว่าเป็นแบบสอบถามที่ไม่สมบูรณ์ (ยกเว้นตอนที่ 3 ซึ่งเป็นแบบสอบถามแบบปลายเปิด)

2. ข้อมูลเกี่ยวกับสถานการณ์ของผู้ตอบแบบสอบถาม วิเคราะห์และนำเสนอข้อมูลด้วยวิธีร้อยละ

3. ข้อมูลความคิดเห็นเกี่ยวกับโครงสร้างการบริหารการศึกษาระดับจังหวัด เสนอโดยวิธีหาค่าร้อยละ แล้วเปรียบเทียบความคิดเห็นของผู้บริหารการศึกษาและข้าราชการที่รับผิดชอบการจัดการศึกษาโดยการทดสอบค่า ไค-สแควร์ (Chi-square) ที่ระดับความมีนัยสำคัญ .05

4. ข้อมูลเกี่ยวกับปัญหา อุปสรรคและข้อเสนอแนะเกี่ยวกับโครงสร้างการบริหารการศึกษาระดับจังหวัด ซึ่งได้จากแบบสอบถามปลายเปิด นำเสนอเป็นความเรียง

สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

1. ค่าร้อยละใช้สูตร

$$\text{ค่าร้อยละของรายการใด} = \frac{\text{ความถี่ของรายการนั้น} \times 100}{\text{ความถี่ทั้งหมด}}$$

2. ค่าไค-สแควร์ (χ^2) ใช้สูตร (ประคอง กรมสุทร 2522:169-171)

$$\chi^2_{(df)} = \sum \left[\frac{(f_o - f_e)^2}{f_e} \right]$$

เมื่อ f_o = ความถี่ที่ได้จากผู้ตอบแบบสอบถาม

f_e = ความถี่ที่คาดหวังว่าจะเป็นจริง (ตามสมมติฐาน)

df = ชั้นแห่งความเป็นอิสระ

การทดสอบค่า ไค-สแควร์ (χ^2)

1. ตั้งสมมติฐาน (ตามการวิเคราะห์)
2. คำนวณจากความถี่ของข้อมูลตามสมมติฐาน
3. คำนวณค่า χ^2 จากสูตร
4. คำนวณชั้นแห่งความเป็นอิสระแล้วเปรียบเทียบค่า χ^2 ที่คำนวณได้กับ χ^2 จากตารางที่ระดับความมีนัยสำคัญ .05
5. ในกรณีที่ค่า χ^2 ที่คำนวณได้มากกว่าค่า χ^2 จากตารางที่ระดับความมีนัยสำคัญ .15 ก็ไม่รับสมมติฐาน (ตามการวิเคราะห์) ที่ตั้งไว้ แสดงว่าผู้บริหารการศึกษาและข้าราชการที่รับผิดชอบการจัดการศึกษา มีความคิดเห็นแตกต่างกัน ถ้าค่า χ^2 ที่คำนวณได้น้อยกว่าค่า χ^2 จากตารางที่ระดับความมีนัยสำคัญ .05 ก็รับสมมติฐาน (ตามการวิเคราะห์) ที่ตั้งไว้ แสดงว่าผู้บริหารการศึกษาและข้าราชการที่รับผิดชอบการจัดการศึกษามีความคิดเห็นไม่แตกต่างกัน